

*Fransızlar,
Cumhuriyetçi Olmak İstiyorsanız
Biraz Daha Cesaret!*

Din

Sizlere önemli fikirler sunuyorum: Bunları dinleyecek, üstünde düşüneceksiniz. Bu fikirlerin hepsi olmasa da en azından birkaçı hoşunuza gidebilir. Aydınlanmacıların ilerlemesine bazı noktalarda katkıda bulunabilirsem bu da beni memnun eder. Saklayacak değilim: Hedefe ulaşma çabamızdaki yavaşlığı görmek bana acı veriyor; bir kez daha hedefi şaşırmanın arifesinde olduğumuzu endişeyle hissediyorum. Yasalara sahibiz diye bu hedefe erişmiş olacağımıza mı inanılıyor? Bu hayale kapılmayın. Din olmadan yasalar ne işimize yarar? Bize bir kült gerekiyor, hem de bir cumhuriyetçinin karakterine uygun bir kült, Roma'nın kültünü asla yeniden diriltmeye kalkışmayacak kadar ileri bir kült. Ahlakın dine değil dinin ahlaka dayanması gerektiğine inanmış olduğumuz bir yüzyılda ahlaka uygun bir din gerek, ahlakı geliştirebilecek, onun kaçınılmaz devamı olabilecek ve ruhu yücelterek, onun günümüzde tapılan biricik put olan bu değerli özgürlük düzeyinde sürekli kalmasını sağ-

layabilecek ahlaka sahip bir din gerek. Sorarım size, Titus'un bir kölesinin, Yudea'nın beş para etmez bir palyaçosunun dini, yeniden doğmuş özgür ve savaşçı bir ulusa yakışır mı? Hayır, yurtaşlarım, hayır, buna inanmayın! Fransızlar, ne yazık ki hâlâ Hıristiyanlığın karanlıklarında gömülü kalırlarsa; bir yandan rahiplerin kibri, tiranlığı, despotizmi, bu rezil sürünün hep yeniden doğan ahlaksızlığı, diğer yandansa, bu iğrenç ve düzmece din dogmalarının ve esrarının alçaklığı, dar görüşlülüğü, bayağılığı, bu cumhuriyetçi ruhu köreltmeye devam ederse, Fransızlar kendi enerjileriyle parçaladıkları boyunduruk altına bir süre sonra yeniden gireceklerdir.

Bu henüz çocuk dinin tiranlarımızın ellerindeki en iyi silahlardan biri olduğunu gözden kaçırmayalım: Bu dinin ilk dogmalarından biri Sezar'ın hakkını Sezar'a verelim dogmasıdır; ama Sezar'ı tahtından indirdik ve artık ona hiçbir şey iade etmek istemiyoruz. Fransızlar, bağlılık yemini etmiş bir ruhbanın ruhunun muhalif bir ruhbanıkinden farklı olduğunu söyleyerek boş yere hayale kapılmayın; devletlerde öyle ahlaksızlıklar vardır ki bunlar asla telafi edilemez. Sizin rahipleriniz, ettikleri yemine rağmen, yoksulluklarına rağmen, Hıristiyan dini sayesinde, bu dinin batıl inançları, önyargıları sayesinde, on yıla kalmaz

ruhlar üzerinde işgal ettikleri nüfuzu yeniden ele geçirirler; sizi yeniden krallara bağımlı kılarlar, çünkü birinin gücü her zaman ötekilerin gücünü destekler ve temellerden yoksun cumhuriyetçi yapınız yok olup gider.

Ey elinde tırpanla dolaşan sizler, batıl inanç ağacına son darbeyi indirin; dalları budamakla yetinmeyin: Etkileri bu kadar bulaşıcı olan bir bitkiyi tamamen kökünden söküp atın; özgürlük ve eşitlik sisteminizin, İsa sunağının rahiplerini, tek birinin bile varlığına müsaade etmeyecek kadar açıkça yadsıdığına kesinlikle ikna olun; onlar bu sistemi iyi niyetle benimsemiş olsalar bile, sarsmaya çalışmasalar bile, vicdanlar üzerinde herhangi bir etki elde etmeyi başardıkları an onu yıkmaya kesinlikle uğraşacaklardır. Geçmişte yararlandığı durumla şu an mecbur bırakıldığı durumu karşılaştırarak, yitirdiği güveni ve otoriteyi yeniden ele geçirmek için elinden geleni yapmayacak rahip var mıdır? Üstelik de, ihtiras içindeki bu tepesi tıraşlının bir süre sonra yeniden kölesi olmaya hazır, zayıf ve ödleler ne çoktur! Geçmişte var olmuş memnuniyetsizliklerin yeniden doğabileceğini nasıl düşünmeyiz? Hıristiyan kilisesinin çocukluğunda da rahipler bugünkü gibi değiller miydi? Vardıkları yeri görüyorsunuz: Peki onları buraya kim getirdi? Dinin sağladığı

olanaklar değil midir bunlar? Dini kesin olarak yasaklamazsanız, bu din ve onu vaaz edenler her zaman aynı araçlara sahip olacağından, bir süre sonra aynı hedefe varırlar.

O halde, günün birinde eserinizi yok edebilecek her şeyi sonsuza dek ortadan kaldırın. Çalışmalarınızın ürünü yeğenlerinize kalacağından, zor bela içinden çıkabildiğimiz bu karmaşaya onları yeniden daldırabilecek bu tehlikeli tohumlardan hiçbirinin onlara kalmamasının sizin göreviniz, sizin dürüstlüğünüz gereği olduğunu unutmayın. Önyargılarımız şimdiden ortalıktan çekildi, halk Katolik saçmalıkları yadsımaya şimdiden başladı; tapınakları çoktan ortadan kaldırdı, putları devirdi, evliliğin medeni bir sözleşmeden başka bir şey olmadığına inanıyor artık halk; paramparça edilen günah çıkarma odaları halka açık yuvalar olarak kullanılıyor; havarilere özgü şölenleri terk eden sözümona müminler, unu farelere bırakır gibi bıraktılar tanrılarını. Fransızlar, asla durmayın: Bir elini şimdiden gözlerini kamaştıran bantın üzerine atmış olan tüm Avrupa, onu alnından söküp atacak çabayı sizden bekliyor. Acele edin: Enerjinizi bastırmak için dört bir yandan harekete geçen Kutsal Roma'ya birkaç dönmeyi koruyacak zamanı bırakmayın. Çekinmeden vurun onun kibirli ve titrek kellesini; iki

aya kalmaz özgürlük ağacı, gölgesini papalığın kalıntılarının üzerine düşürerek, Caton'ların ve Brutus'ların külleri üzerine yüzsüzce dikilmiş Hıristiyanlığın tüm aşağılık putlarını muzaffer dallarının ağırlığıyla örtecektir.

Fransızlar, size sesleniyorum, Avrupa kendisini hem kılıçtan hem de buhurdanlıktan sizin kurtarmanızı bekliyor. Dinsel batıl inançların engellerini parçalamadan krallığın tiranlığını ortadan kaldırmanızın imkânsız olduğunu unutmayın: Bunlar birbirine öylesine sıkı sıkıya bağlıdır ki, ikisinden birinin varlığını sürdürmesine izin verirsiniz, ortadan kaldırmayı ihmal ettiğiniz hangisiyse onun nüfuzu altına bir süre sonra yeniden düşersiniz. Bir cumhuriyetçi artık ne hayali bir varlığın kucağında ne de aşağılık bir dalaverenin kucağında dize gelmelidir; onun tek tanrısı cesaret ve özgürlük olmalıdır artık. Hıristiyanlık vaaz edilir edilmez Roma yok oldu, Fransa da buna saygı duymaya devam ederse kaybeder.

Bu iğrenç dinin saçma dogmaları, korkutucu sırları, canavarca seremonileri, imkânsız ahlaki dikkatle incelendiğinde bu dinin bir cumhuriyete uyup uymayacağı gayet iyi görülür. İsa'nın aptal rahibinin ayakları dibinde gördüğüm bir adamın bakış açısına boyun eğeceğime samimiyetle inanıyor musunuz? Hayır, hayır elbette! Daima

sefil olan bu adam, aşağılık bakış açısıyla krallık düzeninin acımasızlıklarına hep bağlı kalacaktır; geçmişte kabul etme çılgınlığını gösterdiğimiz bu din kadar bayağı bir dinin aptallıklarına boyun eğdiğinde, o artık bana ne yasaları buyurabilir ne de aydınlanmayı taşıyabilir; ben onu ancak n-yargıların ve batılınancın kölesi olarak görürüm.

Bu hakikate ikna olmak için, babalarımızın anlamsız kültüne bağlı kalan az sayıda kişiye göz atalım; bunların hepsinin mevcut sistemin amansız düşmanları olduğunu, pek haklı olarak aşağıladığımız bu kralcı ve aristokrat kastının tamamen bunlardan ibaret olduğunu göreceğiz. Talı bir eşkıyanın kölesi hamurdan bir putun ayakları dibinde eğilebilir; böyle bir nesne onun çamurdan ruhuna uygundur; her kim ki krallara hizmet eder, tanrılara tapmalıdır! Ama biz, Fransızlar, ya biz, yurttaşlarımız, biz, bunca aşağılık engeller altında alçakgönüllülükle srnmeli miyiz? Yeniden kle olmaktansa bin kez ölmeyi tercih etmeliyiz. Mademki bir kültün gerekliliğine inanıyoruz, Romalılarınkini taklit edelim: eylemler, tutkular, kahramanlar; onların saygıdeğer nesneleri bunlardı. Böyle putlar ruhu yüceltiyordu, onu canlandırıyor; hatta fazlasını yapıyordu: Saygı duyulan varlığın erdemlerini ruha aktarıyordu. Minerva'ya tapan kişi temkinli olmak isteyendi. Cesaret, Mars'ın ayakları dibine melen kişinin

kalbindeydi. Bu büyük adamların tek bir tanrısı bile enerjiden yoksun değildi; hepsi, kendilerine tapan kişinin ruhuna kendi yaktıkları ateşi aktarıyordu ve kişi günün birinde kendisine de tapılma ümidi olduğundan, en azından örnek aldığı kişi kadar büyük olmayı arzuluyordu. Peki ya tersine, Hıristiyanlığın bir işe yaramaz tanrılarında ne bulmaktayız? Soruyorum size, bu salakça din size ne sunmaktadır?* Nasıra'nın o bayağı dalaverecisi sizin ruhunuzda büyük fikirler doğuruyor mu? Onun pasaklı ve iğrenç annesi, iffetsiz Meryem'in size bir erdem esinlediği oldu mu hiç? Ya onun Cennet'ini süsleyen azizler sizin için bir büyüklük, kahramanlık ya da erdem örneği olur mu? Bu aptalca dinin büyük fikirlere bir şey katmadığı öyle doğrudur ki, hiçbir sanatçı diktiği anıtlarda bu dinin özelliklerini kullanmaz; Roma'da bile, papaların sarayının süslenmesinde ya da güzelleştirilmesinde kullanılan şeylerin örneği paganlıktadır ve dünya durdukça, büyük adamların esin gücünü de yalnızca bu pagan nitelikler coşturacaktır.

---

* Bu din dikkatle incelendiğinde, içeriğindeki kutsallığa aykırılıkların kısmen Yahudilerin acımasızlığından ve masumiyetinden, kısmen de kâfirlerin ilgisizliğinden ve kafa karışıklığından kaynaklandığı görülecektir. Antik çağ halklarının iyi yanlarına sahip çıkmak yerine, öyle görünüyor ki Hıristiyanlar kendi dinlerini her yerde rastladıkları ahlaksızlıklarla doldurmuşlardır.